

Analysis of the role of Europe in the great Indo-Pacific game

Nowzar Shafiee

Associate Professor of International Relations, University of Isfahan, Isfahan, Iran.

N.Shafiee@ase.ui.ac.ir

Abstract

Today, the center of gravity of international politics and security has shifted from the Atlantic to the Pacific and Indian Oceans. The term Indo-Pacific is a term used to describe this evolution. Each of the major international powers is seeking to play a role in this area. This article seeks to answer the question of "what role does Europe play in the great Indo-Pacific game?" The hypothesis of the article, which has been studied by descriptive-analytical method, is that the European Union has already gained effective influence in the Indian and Pacific Oceans at the level of "national units" and "Union", but in order to play a more effective role, it can Institutionalization in this area. The interest of the countries in the region in the normative attitude of the European Union and their concern about the negative consequences of the Sino-US competition in the region has provided a good opportunity for Europe to play a role in the Indo-Pacific area. In addition, US efforts to establish a regional order embodied in the Indo-Pacific Strategy and China's efforts to establish a regional order embodied in the Belt-Road Initiative are mutually reinforcing, allowing Europe to do the same. By adopting an "inter-institutional" strategy, to regulate the regional order of the Indian Ocean and the Pacific. Such a conclusion, within the framework of the role balance theory, practically reinforces the role of Europe, along with the United States and China, in the process of regional and global order developments.

Keywords: *Indo-pacific, Institutionalism, Regional Order, European Union, Role Balancing Theory*

تجزیه و تحلیل نقش اروپا در بازی بزرگ ایندو _ پاسیفیک^۱

نوذر شفیعی

دانشیار روابط بین‌الملل، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران N.Shafiee@ase.ui.ac.ir

چکیده

امروزه مرکز ثقل سیاست و امنیت بین‌الملل از حوزه اقیانوس اطلس به حوزه اقیانوس هند و آرام انتقال پیدا کرده است. اصطلاح ایندو _ پاسیفیک واژه‌ای است که در توصیف این تحول به کار می‌رود. هر یک از قدرت‌های مهم بین‌المللی درصدد نقش‌آفرینی در این حوزه‌اند. مقاله حاضر در پی پاسخ به این پرسش است که «اروپا در بازی بزرگ ایندو _ پاسیفیک چه نقشی ایفا می‌کند؟» فرضیه مقاله که به روش توصیفی _ تحلیلی بررسی شده آن است که هم‌اینک اتحادیه اروپا در دو سطح «واحد‌های ملی» و «اتحادیه‌ای» نفوذ مؤثری در حوزه اقیانوس هند و اقیانوس آرام پیدا کرده است، اما برای ایفای نقش مؤثرتر می‌تواند به نهادسازی در این حوزه مبادرت ورزد. علاقه کشورهای منطقه به نگرش هنجاری اتحادیه اروپا و نگرانی این کشورها از پیامدهای منفی رقابت چین و آمریکا در منطقه، فرصت مناسبی را برای نقش‌آفرینی اروپا در حوزه ایندو_پاسیفیک فراهم کرده است. به‌علاوه تلاش آمریکا برای ایجاد نظم منطقه‌ای که در شکل استراتژی ایندو_پاسیفیک نمود یافته و تلاش چین برای ایجاد نظم منطقه‌ای که در شکل ابتکار «کمربند _ جاده» تجلی یافته، همدیگر را خنثی می‌کنند و این نیز به اروپا امکان می‌دهد تا با اتخاذ استراتژی «میان‌نهادگرایی» به نظم منطقه‌ای حوزه اقیانوس هند و آرام سامان بخشد. چنین نتیجه‌ای در چهارچوب تئوری «توازن نقش»، عملاً نقش اروپا را در کنار آمریکا و چین در روند تحولات نظم منطقه‌ای و جهانی تقویت می‌کند.

واژه‌های کلیدی: ایندو _ پاسیفیک، نهادگرایی، نظم منطقه‌ای، اتحادیه اروپا، تئوری توازن نقش

تاریخ دریافت: ۹۹/۰۲/۰۴ تاریخ بازبینی: ۹۹/۰۸/۰۶ تاریخ پذیرش: ۹۹/۰۹/۲۵

فصلنامه روابط خارجی، سال ۱۲، شماره ۳، پاییز ۱۳۹۹، صص ۳۶۷-۴۰۰

مقدمه

در اصطلاح، «ایندو - پاسیفیک»^۱ به معنی اقیانوس هند و اقیانوس آرام است. این حوزه از نظر جغرافیایی، منطقه‌ای است که در یک سر آن اقیانوس هند و در سر دیگر آن اقیانوس آرام قرار دارد. این مفهوم امروزه فقط به یک منطقه جغرافیایی صرف اطلاق نمی‌شود، بلکه با بار ژئوپلیتیکی همراه است. بدیهی است وقتی از ژئوپلیتیک صحبت می‌کنیم در حقیقت به نوعی قائل به رابطه میان جغرافیا، قدرت و سیاست هستیم. سه عامل در حوزه اقیانوس هند و اقیانوس آرام باعث شده است تا این منطقه جغرافیایی بار ژئوپلیتیک به خود بگیرد:

- رشد روزافزون قدرت چین و در نتیجه تشدید شکاف بین چین و آمریکا به گونه‌ای که واشنگتن جدی‌ترین رقیب آینده خود را چین قلمداد کرده و در صدد مهار آن است.

- ظهور هند به عنوان قدرت اقتصادی و نظامی قابل توجه با منافع فراتر از منطقه جنوب آسیا که این مهم با توجه به پیشینه اختلافات این کشور با چین، باعث به وجود آمدن رقابت سنگین بین این دو شده است.

- افزایش ارتباط بین قدرت‌های اقتصادی شرق و جنوب شرق آسیا و منطقه اقیانوس هند؛ به ویژه به این دلیل که اقیانوس هند و کشورهای پیرامونی آن هم یک کریدور و هم یک منبع مهم انرژی و منابع دیگر برای اقتصادهای بزرگ شرق و جنوب شرق آسیا است.

از نظر پیشینه، بین سیاستمداران، «شینزو آبه»، نخست‌وزیر ژاپن، اولین کسی

بود که در سخنرانی خود در پارلمان هند در اوت ۲۰۰۷ از واژه آیندو _ پاسیفیک استفاده کرد و صراحتاً «ادغام اقیانوس‌های هند و آرام را به‌عنوان اقدامی برای اتصال دریاهای آزاد و غنی در آسیایی پهناورتر» پیشنهاد کرد (Singh, 2016). در سال ۲۰۱۰، آیندو _ پاسیفیک به زبان رسمی سیاست خارجی آمریکا وارد شد؛ زمانی که وزیر امور خارجه، «هیلاری کلینتون» و معاون وزیر امور خارجه، «کورت کمپل»، شروع به کاربرد این اصطلاح در سخنرانی‌های خود کردند؛ سخنرانی‌هایی که منجر به شکل‌گیری نظریهٔ «چرخش آمریکا به سمت آسیا»^۱ یا «بازتوازن در آسیا»^۲ شد (Mohan, 2017).

در هند نیز واژه آیندو _ پاسیفیک را رهبران سیاسی این کشور مورد استفاده قرار دادند. «مانموهان سینگ»، نخست‌وزیر وقت هند، اواخر سال ۲۰۱۲ شروع به استفاده از این اصطلاح کرد (Singh, 2016). استرالیا در سال ۲۰۱۳ از اصطلاح آیندو_پاسیفیک در بیانیه دفاعی خود استفاده کرد. اندونزی نیز در سال ۲۰۱۴ شروع به استفاده از این اصطلاح کرده است (Singh, 2016). تازه‌ترین کاربرد مفهوم آیندو _ پاسیفیک را رئیس‌جمهور آمریکا، «دونالد ترامپ»، صورت داده است؛ او در اولین سفر خود به آسیا در نوامبر سال ۲۰۱۷، بارها خواستار «آیندو _ پاسیفیک آزاد و باز»^۳ شد.

در مجموع، این میزان کاربرد، حکایت از آن دارد که استفاده از این مفهوم در منطقه به تدریج رایج می‌شود، اما سؤال این است که آیا این مفهوم می‌تواند در منطقه نهادینه شود، به گونه‌ای که یک ساختار نهادی بر پایه آن شکل گیرد؟ اروپا در نهادینه شدن این مفهوم و شکل دادن به آن به‌عنوان یک سازه منطقه‌ای چه جایگاهی می‌تواند داشته باشد؟

۱. چهارچوب مفهومی: نهادگرایی

تمامی مفاهیم جغرافیایی تا حدودی برای اهداف فرهنگی، اقتصادی و سیاسی

-
1. The U.S. "Pivot to Asia"
  2. Rebalance in asia
  3. Free and open indo-pacific strategy

مختلف ساخته می‌شوند. این مفاهیم هرگاه نهادینه شوند و خود را در شکل یک سازه نشان دهند، ابعاد هویتی پیدا می‌کنند و در نتیجه بیشتر مقبول واقع می‌شوند (He & feng, 2020, p. 1). به عنوان مثال، مردم منطقه آسیای جنوب شرقی با ایجاد «آسه آن» به تدریج ایده جغرافیایی آسیای جنوب شرقی را پذیرفتند. هویت اروپا و مردم آن نیز با شکل‌گیری «اتحادیه اروپا» بیشتر خود را نشان داد. همان‌طور که «مارک بیسون»^۱ اشاره می‌کند «اهمیت بلندمدت ایندو _ پاسیفیک نیز تا حد زیادی به شیوه نهادینه شدن آن مفهوم بستگی دارد» (Beeson, 2018, p. 86). در حوزه اقیانوس آرام و هند، پیش از این مفهوم «آسیا _ پاسیفیک» توضیح دهنده نظم منطقه‌ای حاکم بود. آیا ایندو _ پاسیفیک می‌تواند جایگزین آسیا _ پاسیفیک به عنوان یک جغرافیای سیاسی جدید برای تعریف روابط استراتژیک بین کشورها شود؟ چگونه؟ بر اساس استدلال‌های پیشین، این مهم بستگی به این دارد که آیا دولت‌های منطقه می‌توانند بر اساس مفهوم ایندو_پاسیفیک در دنیای واقعی، نهاد چندجانبه‌ای بسازند.

هیچ نهادسازی منطقه‌ای بر پایه منافع مشترک طبیعی یا هویت ذاتی مشابه بنا نشده است. همان‌طور که «اوران یانگ» خاطر نشان می‌کند منطقه‌گرایی یا رژیم‌سازی فرایندی است که از طریق مذاکره و چانه‌زنی بین کشورهایی با منافع متنوع و حتی متناقض به وجود می‌آید و هدف از آن نیز تسهیل همکاری بین این کشورها هم برای حل تعارضات و هم برای نیل به منافع و دستاوردهای جمعی بیشتر است. بنابراین رهبری، برای تعیین منافع مشترک و کاهش هزینه‌های احتمالی در روند تشکیل رژیم و ایجاد نهاد، عنصری «تعیین کننده» است (Young, 1991, p. 281-308).

یانگ سه نوع رهبری را در تشکیل رژیم برجسته می‌کند: رهبری ساختاری^۲، رهبری کارآفرین^۳ و رهبری فکری^۴. درحالی‌که رهبر ساختاری، فردی است که

-
1. Mark Beeson
  2. Structural leadership
  3. Entrepreneurial leadership
  4. Intellectual leadership

می‌تواند «بهره‌مندی از منابع مادی را به اهرم چانه‌زنی» تبدیل کند؛ رهبر کارآفرین از «مهارت مذاکره برای تأثیرگذاری بر شیوه ایجاد معاملات قابل قبول متقابل برای همه» استفاده می‌کند و رهبر روشنفکر نیز، فردی است که «به قدرت ایده‌ها متکی است تا درک مشارکت‌کنندگان در نهاد را از نقش نهادها در حل مسائل از طریق چانه‌زنی نهادی بالا ببرد» (Young, 1991, p. 288). به‌علاوه، یانگ فرض می‌کند که «ایجاد نهادهای مؤثر بین‌المللی معمولاً مستلزم تعامل حداقل دو نوع از رهبری است»؛ درحالی‌که مطلوب است هر سه نوع رهبری برای برخی از ترتیبات نهادی خاص وجود داشته باشد (Young, 1991, p. 302).

انواع رهبری یانگ را می‌توان در دو عنوان خلاصه کرد: رهبری اجرایی^۱ و رهبری عقیدتی^۲. رهبری اجرایی به توانایی یک کشور در استفاده از ظرفیت مادی خود برای رفع موانع عملیاتی، از جمله نگرانی‌های مربوط به «دستاوردهای نسبی»^۳ و «اقدامات جمعی» برای همکاری دولت‌ها در چهارچوب نهادی اشاره دارد. رهبری عقیدتی نیز به‌عنوان توانایی افراد در ارائه ایده‌ها و پیشنهادات برای تغییر چگونگی درک سیاست‌گذاران از منافع مشترک در همکاری تعریف می‌شود. به‌عبارت دیگر درحالی‌که رهبری عقیدتی، سیاست‌گذاران را قادر می‌سازد «منافع مشترک» را بین دولت‌ها شناسایی و گسترش دهند، رهبری اجرایی به حل مشکلات عملیاتی ذاتی در همکاری‌های بین‌المللی می‌پردازد. تا حدودی، رهبری عقیدتی شبیه به ترکیبی از رهبری فکری و رهبری کارآفرین یانگ است درحالی‌که رهبری اجرایی شبیه به رهبری ساختاری یانگ است (He & feng, 2020, p. 7-8).

چهار نوع نهادسازی وجود دارد: نهادینه‌سازی عمیق^۴، نهادینه‌سازی نازک^۵، نهادینه‌سازی موقت^۶ و فقدان نهادسازی^۷. نمونه‌ای از «نهادینه‌سازی عمیق» ادغام

-
1. Executive leadership
  2. Ideational leadership
  3. Relative gains
  4. deep institutionalization
  5. thin institutionalization
  6. ad hoc institutionalization
  7. non-institutionalization

اقتصادی و سیاسی اروپا است. عمیق بودن آن به دلیل نقش مستقل نهادها در شکل دادن به ترجیحات و منافع دولت‌ها است. آسه آن، مجمع منطقه‌ای آسه آن و اجلاس سران شرق آسیا نمونه‌هایی از «نهادینگی نازک» هستند. در این نوع نهادینگی، نهادها تنها در تسهیل همکاری بین دولت‌ها مؤثرند و به حاکمیت دولت‌ها نفوذ نمی‌کنند. به عبارت دیگر، نهادها نقش مستقلی در شکل دادن به ترجیحات و علایق دولت ایفا نمی‌کنند.

نهادسازی موقت به همکاری موقت و مبتنی بر موضوع خاص بین کشورها اشاره دارد. به عنوان مثال عملیات نجات گروه چهار، متشکل از آمریکا، استرالیا، هند و ژاپن که در واکنش به سونامی سال ۲۰۰۴ شکل گرفت، اقدامی موقت برای ایجاد هماهنگی بین این کشورها برای مقابله مؤثر با بحران ناشی از بلایای طبیعی بود. پس از سونامی، سازوکار موقت همکاری بین این چهار کشور به شکل نهادی خاتمه یافت. آخرین نوع نهادسازی، «عدم نهادسازی» است؛ به این معنی که دولت‌ها در صورت عدم هماهنگی نهادی، طبق منافع خود رفتار می‌کنند.

جدول ۱ مشخصات مدل «رهبری _ نهاد» را نشان می‌دهد. در این مدل تعامل بین دو نوع رهبری بین‌المللی - رهبری اجرایی و رهبری عقیدتی - نوع نهادینه شدن را مشخص می‌کند. خانه شماره (۱) نهادینه سازی عمیق را نشان می‌دهد که ناشی از رهبری قدرتمند اجرایی و رهبری قوی عقیدتی است. خانه شماره (۴) وضعیت عدم نهادینه شدن را نشان می‌دهد که در آن رهبری اجرایی و رهبری عقیدتی ضعیف هستند.

جدول ۱. کیفیت رهبری و نهادسازی

قوی	رهبری اجرایی		ضعیف
قوی	شماره ۱. نهادسازی عمیق	شماره ۲. نهادسازی نازک	
رهبری عقیدتی	شماره ۳. نهادسازی موقت	شماره ۴. فقدان نهادسازی	
ضعیف			

(Source: He & feng, 2020, p. 10)

اگر رهبری عقیدتی قوی باشد، اما رهبری اجرایی ضعیف باشد، نتیجه آن نهادسازی نازک است (خانه ۲). گرچه رهبری عقیدتی قوی، آگاهی و درک

سیاست‌گذاران در مورد منافع مشترک و نیاز به همکاری را بالا می‌برد، دولت‌ها هنوز هم با مشکلات «دستاوردهای نسبی» و «اقدام جمعی» مواجه هستند. این بدان معنا نیست که در این شرایط دولت‌ها نهادهایی برای همکاری ایجاد نمی‌کنند، بلکه بدان معنی است که اثربخشی آن نهادها ضعیف خواهد بود؛ زیرا منافع و ترجیحات دولت‌ها دست نخورده باقی مانده و همکاری محدود خواهد بود. خانه شماره (۳) وضعیت نهادسازی موقت را نشان می‌دهد که در نتیجه رهبری قدرتمند اجرایی، اما رهبری عقیدتی ضعیف به وجود می‌آید. رهبری قدرتمند اجرایی برخی از کشورها را تشویق و یا حتی وادار به همکاری در مورد موارد فوری خواهد کرد، اما بدون رهبری عقیدتی قوی برای ایجاد تفاهم متقابل در مورد منافع مشترک، کشورها به سختی می‌توانند همکاری خود را پس از برطرف کردن مسائل فوری پایدار نگه دارند.

با توجه به آنچه گفته شد، ضعف نهادسازی در ایندو _ پاسیفیک ریشه در فقدان رهبری اجرایی و رهبری عقیدتی دارد. اگرچه استراتژی جدید ترامپ تحت عنوان «ایندو _ پاسیفیک آزاد و باز» ممکن است انگیزه‌ای جدی برای گفتمان اقیانوس هند و اقیانوس آرام ایجاد کند، مشخص نیست که آیا ایالات متحده می‌تواند رهبری اجرایی مورد نیاز برای ساختن یک نهاد منطقه‌ای را ارائه دهد یا خیر. به علاوه اگرچه برخی از تحلیل‌گران و محققان سیاست در ترویج مفهوم ایندو _ پاسیفیک فعال هستند، رهبری عقیدتی در پشت منطقه‌گرایی ایندو _ پاسیفیک همچنان ضعیف است (He & feng, 2020, p. 11). کشور چین هم نه در قالب استراتژی ایندو _ پاسیفیک، بلکه در چهارچوب ابتکار کمربند _ جاده سعی دارد به نوعی نهادسازی در حوزه اقیانوس آرام و هند مبادرت ورزد، ولی شکی نیست که موانع چین در پیگیری چنین هدفی کمتر از آمریکا نیست.

بنابراین به نظر می‌رسد یک رهبری عقیدتی قوی از یک جامعه معرفتی فرامرزی برای کمک به سیاست‌گذاران برای شناسایی منافع مشترک و نقاط کانونی برای همکاری و یک رهبری اجرایی قوی برای هماهنگی و همکاری در رفع موانع اجرایی لازم است. اتحادیه اروپا با توجه به نفوذ منطقه‌ای‌اش شاید بتواند

چنین جایگاهی را پیدا کند. به عبارت دیگر در حالی که آمریکا از طریق استراتژی ایندو _ پاسیفیک آرام و باز درصدد نهاد سازی انحصاری خویش است و در مقابل، چین هم با ابتکار کمربند _ جاده درصدد نهادسازی انحصاری و فراگیر خود می‌باشد، اتحادیه اروپا می‌تواند استراتژی «توازن بین نهادی»^۱ را جهت شکل دادن به نظامی منطقه‌ای در حوزه اقیانوس آرام و اقیانوس هند پیشه کند. منظور از توازن بین نهادی، ایجاد یک سازه منطقه‌ای است که نهادسازی آمریکایی و چینی را توأمان در خود جای دهد و در عین حال کشورهایی را که در منطقه تمایل چندانی به ابتکارات آمریکا و چین ندارند را نیز به خود جلب کند. این مهم بیشتر به این دلیل امکان پذیر است که اولاً، اروپا نظم منطقه‌ای حوزه اقیانوس آرام و هند را در سرنوشت آتی خود مؤثر می‌داند، ثانیاً، دو جریان قوی چین محور و امریکامحور تلاش‌های یکدیگر را در منطقه خنثی می‌کنند و تحت این شرایط تلاش‌های اتحادیه اروپا می‌تواند کفه منطقه‌گرایی و نهادسازی را به سود یکی از این دو و یا جمع‌زدن بین این دو و یا با همکاری کشورها و نهادهای منطقه‌ای موجود، شکل جدیدی از منطقه‌گرایی را در حوزه اقیانوس هند و اقیانوس آرام ارائه دهد. در چنین شرایطی اتحادیه اروپا اصطلاحاً «پادشاه ساز»^۲ خواهد بود. هم رفتار آمریکا و هم رفتار اروپا و هم رفتار چین در حیطه نهادسازی از قاعده «توازن نقش»^۳ پیروی می‌کند؛ یعنی هر کشور یا اتحادیه‌ای در پی ایفای نقش خاص خود در شکل‌دهی به نظم‌های منطقه‌ای و یا جهانی در حال ظهور است.

۲. نقش اروپا در حوزه ایندو _ پاسیفیک

اروپا در دو شکل (ملی و اتحادیه‌ای) و در دو موضوع (سیاسی _ امنیتی و اقتصادی _ تجاری) در حوزه اقیانوس هند و آرام درگیر است:

۲-۱. بازیگری واحدهای ملی اروپا در حوزه ایندو _ پاسیفیک

اگرچه اغلب کشورهای اروپایی به فراخور منافع و قدرت خود در مسائل ایندو _

1. Inter-institutional balancing strategy

2. Kingmaker

3. balance of roles

پاسیفیک درگیرند، به نظر می‌رسد جایگاه دو کشور از سایرین برجسته‌تر باشد: فرانسه و بریتانیا.

۲-۱-۱. جایگاه فرانسه

اقیانوس هند و آرام برای دیپلماسی فرانسه و چشم‌انداز این کشور از نظم چندقطبی و باثبات بسیار مهم است. اولویت اصلی فرانسه در منطقه، محافظت از قلمروهای خارج از کشور مثل کالدونیای جدید و پلینزیای فرانسه^۱ در اقیانوس آرام و لارینون^۲ در اقیانوس هند است. این مناطق دارای منطقه انحصاری اقتصادی وسیع است و یک میلیون و ششصد هزار شهروند فرانسوی خارج از کشور را در خود جای داده است (French Ministry of the Armed Forces, 2019). فرانسه همچنین در این منطقه مشتاق افزایش صادرات دفاعی، جلوگیری از گسترش هسته‌ای و تروریسم، حفظ امنیت دریایی و پیوندهای مهم تجارت و حمایت از نظم بین‌المللی موجود است (france diplomatique, 2019).

در زمان رئیس‌جمهور پیشین، «فرانسوا اولاند»، فرانسه تلاش کرد تا همکاری‌های امنیتی خود را با بازیگران منطقه‌ای؛ از جمله استرالیا، هند و ژاپن به‌روز کند و توافقات جدیدی با اندونزی، مالزی، نیوزیلند، فیلیپین، سنگاپور و ویتنام منعقد نماید. امروزه «امانوئل ماکرون» این تلاش‌ها را به‌ویژه بر استرالیا، هند و ژاپن متمرکز کرده است و فرانسه را به فعال‌ترین کشور اروپایی در اقیانوس هند و اقیانوس آرام تبدیل کرده است.

رشد روابط دوجانبه بین فرانسه و هند از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. رهبران دو کشور همه ساله برای اجلاس دوجانبه ملاقات می‌کنند. در جدیدترین موردی که در آگوست ۲۰۱۹ در پاریس برگزار شد، ماکرون از ناراندا مودی، نخست‌وزیر هند، دعوت کرد تا در اجلاس G7 در شهر بیاریتز^۳ فرانسه شرکت کند. در آن اجلاس، دو کشور در مورد همکاری‌های مشترک و نقشه راه دو کشور در

1. New Caledonia and French Polynesia

2. La Réunion

3. Biarritz

زمینه امنیت سایبری و فناوری دیجیتال، انرژی هسته‌ای غیرنظامی، سیاست‌های انرژی، تغییرات آب‌وهوایی و امنیت دریایی گفتگو کردند (Mea, 2019). پاریس و دهلی‌نو همچنین دارای همکاری جدی در بخش دفاعی هستند. در مارس ۲۰۱۸، دو کشور چشم‌انداز همکاری مشترکی را برای اقیانوس هند ترسیم و توافق‌نامه همکاری دوجانبه‌ای را امضا کردند که امکان دسترسی متقابل به تأسیسات نظامی یکدیگر را فراهم می‌آورد. علاوه بر این، فرانسه صادرات دفاعی خود به هند، از جمله قرارداد ۸٫۸ میلیارد دلاری در سال ۲۰۱۶ را گسترش داده و سی‌وشش جت جنگنده «رافال» را در اکتبر ۲۰۱۹ به هند تحویل داد (Indiatimes, 2019). همچنین طی توافق‌نامه‌ای دیگر و در قالب انتقال فناوری نظامی به هند که ارزش آن بیش از ۳ میلیارد دلار است، شش زیردریایی «اسکورپن»^۱ در هند ساخته می‌شود. در نوامبر سال ۲۰۱۹، رئیس ستاد نیروی دریایی فرانسه، دریاسالار «کریستف پرازاک»^۲، پیشنهاد کرد که فرانسه و هند امکان انجام گشت‌های دریایی مشترک در اقیانوس هند را در سال ۲۰۲۰ به بحث بگذارند (Peri, 2019).

فرانسه همچنین تلاش دارد دامنه همکاری‌های امنیتی سابق خود با ژاپن را گسترش داده و تنوع بخشد. پاریس و توکیو پیش از این، گفتگوی امنیتی ۲+۲ شامل وزیران امور خارجه و دفاعی خود را داشتند و اخیراً نیز در مورد انجام تمرینات دریایی مشترک و آغاز گفتگوهای جدید در مورد همکاری‌های دریایی بحث کرده‌اند (Lutkin, 2018).

روابط فرانسه و استرالیا نیز در سال‌های اخیر نزدیک‌تر شده است. علت آن است که دو کشور، اهداف مشابهی در اقیانوس آرام جنوبی دارند. فرانسه و استرالیا (به همراه نیوزیلند) مسئولیت انجام عملیات امدادرسانی در برابر سوانح در اقیانوس آرام را تحت اصطلاح «آرایش فرانز»^۳ به عهده دارند. در مارس ۲۰۱۷، پاریس و کانبرا بیانیه مشترکی را امضا کردند که شامل همکاری‌های استراتژیک بلندمدت در اقیانوس هند و آرام است. در سفر ماکرون به استرالیا در ماه مه

---

1. Scorpène

2. Admiral Christophe Prazuck

3. FRANZ Arrangement

۲۰۱۸، وی از ایده «محور پاریس _ دهلی _ کانبرا»^۱ حمایت کرد؛ یک مثلث امنیتی منطقه‌ای که برای حمایت از نظم منطقه‌ای به وجود آمده و مرتباً توسط وزرای دفاع و امور خارجه کشورهای مذکور برگزار می‌شود. علاوه بر این، فرانسه و استرالیا یک رابطه قوی صنعتی_ نظامی از سال ۲۰۱۶ برقرار کرده‌اند. این رابطه زمانی شکل گرفت که «شرکت فرانسوی گروه دریایی» موسوم به DCNS برنده یک قرارداد ۴۰ میلیارد دلاری برای ساخت دوازده زیردریایی جدید برای استرالیا شد (france24, 2016).

وزیران و دیپلمات‌های ارشد فرانسه علاوه بر تلاش برای تقویت روابط دوجانبه با کشورهای منطقه در چندین مجمع منطقه‌ای چندجانبه نیز شرکت می‌کنند. به‌عنوان مثال فرانسه به همراه استرالیا، نیوزیلند و ایالات متحده اعضای فعال جامعه دو زبانه سازمانی علمی و فنی هستند که بیست‌وشش کشور حوزه اقیانوس آرام عضو آن هستند. پاریس همچنین شریک گفتگو، شرکت کننده یا عضو میزبان سازمان‌های منطقه‌ای دیگری همچون انجمن حوزه اقیانوس هند، نشست وزیران دفاع اقیانوس آرام جنوبی، سمپوزیوم دریایی اقیانوس هند، سمپوزیوم دریایی اقیانوس آرام غربی و دبیرخانه برنامه محیطی منطقه‌ای حوزه اقیانوس آرام است.

تعهد فرانسه به چندجانبه‌گرایی در آسیا حتی فراتر از این فعالیت‌ها است. این کشور در زمینه امنیت دریایی در جنوب غربی اقیانوس آرام با استرالیا، نیوزیلند و ایالات متحده به‌عنوان بخشی از گروه هماهنگی دفاع چهارجانبه^۲ همکاری می‌کند. در همین حال فرانسه به‌عنوان یک عضو دائم شورای امنیت سازمان ملل و یک قدرت هسته‌ای، مسئولیت مدیریت بحران هسته‌ای در شبه جزیره کره را به‌عهده دارد و نقش مؤثری در سیاست تحریم‌ها هم در سازمان ملل و هم در اتحادیه اروپا علیه کره شمالی ایفا می‌کند. علاوه بر این، پاریس ابراز علاقه کرده است تا در جلسه وزرای دفاع آسه آن شرکت کند.

1. Paris-Delhi-Canberra axis

2. Quadrilateral Defense Coordination Group

فرا تر از همکاری‌های دیپلماتیک، فرانسه مستقیماً در امنیت دریایی و آزادی دریانوردی در منطقه نقش دارد. با نزدیک به هفت‌هزار پرسنل نظامی مستقر در ایندو _ پاسیفیک، جاه‌طلبی‌های نظامی فرانسه در منطقه از حدود سال ۲۰۱۲ به‌طور قابل توجهی تحول یافته است. وزیر دفاع پیشین فرانسه، «ژان ایو لو درین»، در سخنرانی که در «گفتگوی «شانگری-لا ۲۰۱۶»^۱ ارائه داد خواستار حضور منظم و محسوس اروپا در دریای چین جنوبی شد (Le Drian, 2016) «فلورانس پارلی»، جانشین لو درین، مجدداً تعهد و تمایل فرانسه را در گفتگوی شانگری-لا در سال ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ اعلام کرد. کشتی‌های نیروی دریایی فرانسوی تاکنون چندین بار از آب‌های دریای چین جنوبی عبور کرده و فرانسه در سال ۲۰۱۷ پنج عملیات را در این منطقه انجام داده است. به همین ترتیب، در ماه مه سال ۲۰۱۸، دو کشتی فرانسوی از جمله کشتی تهاجمی «دیکسموود» در جزایر اسپراتلی در دریای جنوبی چین به دریانوردی پرداختند. به همین ترتیب در آوریل ۲۰۱۹، یک ناوگان دریایی فرانسوی با عبور از تنگه تایوان، عصبانیت چین را برانگیخت (Ali, 2019).

نیروی دریایی فرانسه از جهات دیگری نیز فعال بوده است. از سال ۲۰۱۷، «مأموریت ژان دارک»^۲ را انجام دادند. هدف این مأموریت آموزش سالانه نیروی دریایی و گشت‌زنی در منطقه است. اخیراً بریتانیا و آمریکا هم به این تمرینات پیوسته‌اند. علاوه بر این، فرانسه کشتی‌هایی را نیز در اقیانوس هند تحت مأموریت «بوئیس بلو ۱۰۰»^۳ در کنار نیروی دریایی آمریکا قرار داده است (Navaltoday, 2018).

علاوه بر این، در ماه مه سال ۲۰۱۹، نیروی دریایی فرانسه با یک اسکادران بزرگ در هفدهمین دوره از رزمایش سالانه دریایی وارونا^۴ با هند در اقیانوس هند شرکت کردند. در همان ماه، فرانسه گروه دریایی خود، از جمله ناو هواپیمابر

-
1. Shangri-La Dialogue
  2. Mission Jeanne d'Arc
  3. Bois Belleau 100
  4. Annual Varuna maritime exercise

«شارل دوگل» را به تمرین‌های دریایی ترکیبی در آسیا که تاکنون به‌طور مشترک با استرالیا، ژاپن و ایالات‌متحده انجام شده بود، اعزام کرد. فرانسه همچنین در سایر تمرینات دوجانبه و چندجانبه در منطقه به‌طور مرتب شرکت می‌کند. در گفتگوی شانگری-لا ۲۰۱۹، پارلی قول داد که فرانسه همچنان بیش از دو بار در سال در دریای چین جنوبی گشت زنی کند. ماکرون اخیراً قصد فرانسه را به منظور سفارش ساخت شش قایق گشتی جدید به همراه سایر لوازم اعلام کرد که از جمله اهداف آن حفاظت از آب‌های فرانسه در اقیانوس آرام جنوبی و اقیانوس هند است (Adamczyk, 2019).

۲-۱-۲. جایگاه بریتانیا

بریتانیا نیز به‌عنوان یکی دیگر از قدرت‌های اصلی نظامی اروپا، در سال‌های اخیر به‌دنبال افزایش حضور اقتصادی، دیپلماتیک و نظامی خود در اقیانوس هند و اقیانوس آرام بوده است. هدف بریتانیا از این حضور، محافظت از منافع ملی خود در شکل ترویج تجارت و فروش تسلیحات، پیشبرد پروژه نفوذ جهانی بریتانیا، توسعه قدرت دریایی، کمک به اطمینان از آزادی دریانوردی و حمایت از نظم بین‌المللی در حوزه ایندو-پاسیفیک است. خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا^۱ و نیاز این کشور به ایجاد روابط تجاری جدید در منطقه و نیز بازیابی ژئوپلیتیک از دست‌رفته خود، از جمله عواملی هستند که توجه بریتانیا به ایندو-پاسیفیک را بیش از پیش افزایش داده است.

محصول حضور امنیت منطقه‌ای انگلستان احداث مجموعه‌ای از پایگاه‌ها، مشارکت‌ها و استقرار دریایی و تمرین‌های مشترک است. شرکای برجسته منطقه‌ای انگلیس شامل استرالیا، هند، ژاپن و همچنین کشورهای کوچک‌تر مشترک‌المنافع مانند: برونی، مالزی، نیوزلند و سنگاپور هستند. در این میان روابط دیرینه نظامی و فرهنگی انگلیس با استرالیا قابل توجه است. لندن و کانبرا در سال ۲۰۱۷، پیمان جدیدی را در مورد همکاری‌های امنیتی امضا کردند. وزیران امور

---

1. Brexit

خارجی و دفاع دو کشور همچنین سالانه جلسه مشترک برگزار می‌کنند. علاوه بر این، هر دو کشور در اتحاد به اشتراک‌گذاری اطلاعات «پنج چشم» (به همراه کانادا، نیوزیلند و ایالات متحده) و در یک پیمان دفاعی غیرالزام‌آور به نام ترتیبات دفاعی «پنج قدرت»^۲ (با مالزی، نیوزیلند و سنگاپور) شرکت می‌کنند (Scott, 2019).

همکاری انگلیس با ژاپن نیز بسیار عمیق است. بررسی‌های استراتژیک دفاع و امنیت ۲۰۱۵ از ژاپن به‌عنوان «نزدیک‌ترین شریک امنیتی انگلیس در آسیا» یاد می‌کند (Office of the UK Prime Minister, 2015). در آگوست ۲۰۱۷، نخست‌وزیر وقت بریتانیا، «ترزا می» و نخست‌وزیر ژاپن، شینزو آبه، سندی پنج صفحه‌ای را امضا کردند که در آن چندین زمینه مشخص برای تقویت همکاری‌های امنیتی بیان شده است. انگلیس و ژاپن همچنین گفتگوی منظم ۲+۲ را بین وزیران دفاع و امور خارجه خود حفظ کرده‌اند و در دسامبر ۲۰۱۷ آنها متعهد شدند که تمرینات نظامی مشترک را در منطقه تقویت کنند (Haya, 2017). کشتی‌های نیروی دریایی سلطنتی بریتانیا که تحریم‌های سازمان ملل را در سواحل کره شمالی اجرا می‌کنند در بندرهای ژاپن از حقوق لنگرگاهی برخوردار هستند. نیروی دریایی بریتانیا همچنین برای برگزاری تمرینات بیشتر و گشت‌های ترکیبی با ایالات متحده و ژاپن توافق‌نامه دفاع سه‌جانبه امضا کرده است. به همین ترتیب در اکتبر سال ۲۰۱۶، نیروی هوایی انگلیس و نیروی هوایی ژاپن نخستین تمرین مشترک هوایی خود را در ژاپن برگزار کردند و دو سال بعد نیز ارتش انگلیس و نیروی زمینی ژاپن تمرین نظامی مشترکی را برگزار کردند.

در همین حال، همکاری بین انگلیس و هند روبه‌رشد است. دو کشور در سال ۲۰۰۴، پیمان مشارکت استراتژیک به امضا رساندند و هم‌زمان تصمیم گرفتند همکاری‌های امنیتی دریایی را تقویت کنند (Asquith, 2019). مانند نیروی دریایی فرانسه، نیروی دریایی انگلیس قصد دارد یک افسر را به مرکز همکاری اطلاعات

-
1. Five Eyes intelligence-sharing alliance
  2. Five Power Defense Arrangements

نیروی دریایی هند برای منطقه اقیانوس هند معرفی کند.

علاوه بر روابط دوجانبه، انگلیس نیز همانند فرانسه در گفتگوهای چندجانبه در منطقه درگیر است؛ از جمله انجمن حوزه اقیانوس هند، سمپوزیوم دریایی اقیانوس آرام غربی، نشست وزیران دفاع اقیانوس آرام جنوبی، ترتیبات همکاری‌های منطقه‌ای برای مبارزه با دزدی دریایی و سرقت مسلحانه علیه کشتی‌ها در آسیا.

با وجود این، برگزیت به اعتبار انگلیس آسیب رسانده و تمایل این کشور برای تقویت حضور خود در آسیا را زیر سوال برده است. اگرچه لندن استراتژی «پسا برگزیت» را تحت عنوان «بریتانیای جهانی»^۱ برای هدایت توجه نظامی، اقتصادی و دیپلماتیک به منطقه راه‌اندازی کرد، توانایی بریتانیا برای پیگیری آن قابل بحث است. به عنوان مثال، بحث در مورد ایجاد و تقویت پایگاه‌های نظامی انگلیس در منطقه در حد گمانه‌زنی باقی مانده است.

اگرچه نه در حد فرانسه، بریتانیا هم در ایندو-پاسیفیک نیروهای دریایی مستقر کرده و در تمرینات نظامی این منطقه شرکت می‌کند. نیروهای انگلستان در برونئی، سنگاپور و بحرین مستقر هستند (Parly, 2019). علاوه بر این کشتی‌های انگلیس مرتباً با اجرای گشت‌های دریایی در شبه‌جزیره کره در اجرای تحریم‌ها علیه کره شمالی شرکت می‌کنند. از سال ۲۰۰۹، کشتی‌های نیروی دریایی بریتانیا همچنین به عملیات «آتلانتا»^۲ که خاص اتحادیه اروپا و هدف آن مقابله با دزدی دریایی است، در شاخ آفریقا پیوستند.

علاوه بر این انگلستان به تمرینات دریایی بسیاری در اقیانوس هند و اقیانوس آرام پیوسته است. به عنوان مثال، در ژوئیه سال ۲۰۱۸، کشتی‌های انگلیس برای انجام تمرین آزادی دریانوردی در دریای چین جنوبی به یک گروه وظیفه نیروی دریایی فرانسه پیوستند. پس از آن یک کشتی جنگی انگلیس، مأموریت آزادی دریانوردی را در سپتامبر ۲۰۱۸ در نزدیکی جزایر پاراسل در دریای چین جنوبی

1. Global Britain

2. Atalanta

انجام داد. در همان سال با نیروی دریایی استرالیا، نیوزیلند، مالزی و سنگاپور مانور «برساما لیما ۲۰۱۸»^۱ را برگزار کرد (Naval Today, 2019). به‌طور مشابه، در ژانویه سال ۲۰۱۹ با نیروی دریایی ایالات‌متحده در دریای چین جنوبی مانور مشترک برگزار کرد. در فوریه سال ۲۰۱۹، کشتی‌های جنگی بریتانیا در یک تمرین سه‌جانبه به همراه نیروی دریایی ایالات‌متحده و نیروهای «دفاع از خود ژاپن»^۲ برگزار کرد. به‌تازگی، وزیر دفاع پیشین انگلیس، «گاوین ویلیامسون» اظهار داشت که انگلیس ناو هواپیمابر «ملکه الیزابت» و گروه جنگی همراه آن را تا سال ۲۰۲۱ در اقیانوس آرام و به‌ویژه در دریای جنوبی چین مستقر خواهد کرد.

۲-۲. بازیگری اتحادیه اروپا در حوزه ایندو _ پاسیفیک

اگرچه بیشتر اعضای اتحادیه اروپا ترجیح می‌دهند روابط دوجانبه را تقویت کنند، اتحادیه نیز به‌طور جمعی از نفوذ سیاسی، امنیتی، اقتصادی و قدرت هنجاری قابل توجهی برخوردار است:

۲-۲-۱. نفوذ سیاسی _ امنیتی

مواضع مشترک کشورهای عضو اتحادیه اروپا در مورد طیف گسترده‌ای از مسائل منطقه‌ای یکی از ویژگی‌های سیاست خارجی اتحادیه اروپا در ایندو _ پاسیفیک است؛ از جمله اعمال مجازات تحریم علیه کره شمالی، محکومیت بحران انسانی اقلیت قومی روهینگیا در میانمار، حمایت از حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات ارضی در دریای چین جنوبی، آزادی کشتیرانی در دریای چین جنوبی، حقوق بشر و آزادی بیان در هنگ‌کنگ، رابطه با تایوان، کمک به انتقال دموکراتیک قدرت در میانمار، کمک به پایان یافتن جنگ داخلی نپال، کمک به حل بحران استقلال در تیمور شرقی، همکاری در روند صلح میندانائو در فیلیپین و تلاش برای استقرار ثبات در استان آچه اندونزی (Banim, 2017).

اگرچه اروپا اغلب در مسائل آسیا فعال بوده، از سال ۲۰۱۲ تلاش کرده است

1. Bersama Lima 2018

2. Japan Self-Defense Forces

نقش دیپلماتیک فعال‌تری در آسیا بازی کند و تعامل منطقه‌ای خود را گسترش دهد. استراتژی جهانی اتحادیه اروپا در سال ۲۰۱۶ این دیدگاه را منعکس می‌کند که بروکسل تلاش خواهد کرد تا کمک‌های عملی بیشتری به امنیت آسیا کند و مشارکت‌ها در حوزه‌های مختلف، از جمله امنیت را با کشورهایمانند اندونزی، ژاپن و کره جنوبی گسترش دهد (EEAS, 2016).

روابط اتحادیه اروپا با ژاپن به موازات نشانه‌هایی از واگرایی این دو با دولت فعلی ایالات متحده، بیشترین پیشرفت را داشته است. ماه‌ها قبل از اجرای توافق‌نامه تجارت آزاد در فوریه ۲۰۱۹، بروکسل و توکیو در ژوئیه ۲۰۱۸ توافق‌نامه مشارکت استراتژیک امضا کردند تا ارزش‌های مشترکی مانند حقوق بشر و حاکمیت قانون را با همکاری بیشتر در زمینه‌هایی مانند مدیریت بحران‌ها، صلح‌سازی و سیاست‌گذاری در امر توسعه، ارتقا بخشند (mofa, 2018). در همین حال در سپتامبر ۲۰۱۹، اتحادیه اروپا و ژاپن توافق‌نامه دیگری را برای همکاری در زمینه اتصال اروپا و آسیا به امضا رساندند. سیاست اخلال‌گرایانه و حمایت‌گرایی دولت «دونالد ترامپ» باعث شده است تا این دو قدرت برای ایجاد روابط محکم‌تر، گام‌های مؤثرتری بردارند. ژاپن، اتحادیه اروپا را به‌عنوان بستر پایدار و پشتیبان چندجانبه‌گرایی می‌داند، به‌ویژه که رقابت بین ایالات متحده و چین در حال گرم شدن و به تبع آن نظم بین‌المللی در منطقه ایندو _ پاسیفیک در حال تضعیف شدن است.

اتحادیه اروپا همچنین روابط خود را با دیگر بازیگران منطقه‌ای، از جمله استرالیا و هند تقویت کرده است. توافق‌نامه چهارچوب ۲۰۱۷ منجر به ایجاد یک کمیته مشترک جدید بین اتحادیه اروپا و استرالیا شد که ابتدا در نوامبر ۲۰۱۸ و مجدداً در ژوئن ۲۰۱۹ برگزار شد (EEAS, 2018). در این کمیته، همکاری درباره موضوعاتی مانند تهدیدات امنیت سایبری، دخالت‌های خارجی، ضد تروریسم و مدیریت بحران مورد بحث و گفتگو قرار می‌گیرد. به‌همین ترتیب، اتحادیه اروپا ابراز علاقه کرده است تا روابط خود را با هند عمق ببخشد. این مهم در بیانیه

مشترک سال ۲۰۱۷ و سند استراتژی اتحادیه اروپا در سال ۲۰۱۸ منعکس شده است. در این اسناد پیش بینی شده که هند نقش مهمی در جهان چندقطبی فعلی بازی می‌کند و اتحادیه اروپا راغب است همکاری‌های خود را با آن گسترش دهد (European Council, 2017).

اتحادیه اروپا علاوه بر روابط دوجانبه خود با کشورهای حوزه اقیانوس هند و اقیانوس آرام، قاطعانه از یک معماری قوی‌تر امنیت منطقه‌ای با همکاری «آسه آن» پشتیبانی می‌کند. این مهم در توافق‌نامه همکاری استراتژیک که در ژانویه ۲۰۱۹ بین آنها امضا شد به خوبی منعکس شده است. این توافق‌نامه خواستار برگزاری اجلاس و تبادل نظر وزرای کشورهای عضو به‌طور منظم درخصوص موضوعات مختلفی همچون موضوعات امنیتی، ادغام منطقه‌ای، همکاری اقتصادی، اتصال و امنیت سایبری شده است (EEAS, 2018).

طی یک دهه گذشته، اتحادیه اروپا با دیگر نهادهای چندجانبه منطقه‌ای نیز وارد همکاری شده است. به‌عنوان مثال عضو مجمع امنیتی آسه آن است و تمایل دارد به نشست وزیران دفاع آسه آن نیز بپیوندد و درعین حال علاقه‌مند است در اجلاس سران آسیای شرقی^۱ موقعیت عضو ناظر را به‌دست آورد. اتحادیه اروپا همچنین می‌خواهد همکاری‌های خود را با جامعه حاشیه اقیانوس هند تقویت کند. در همین حال، فرانسه و انگلیس تمایل دارند در چهارچوب ظرفیت‌های ملی خود در نشست وزیران دفاع آسه آن شرکت کنند.

یکی دیگر از ابزارهای منحصربه‌فرد برای تعامل اروپا با آسیا، نشست دوساله آسیا و اروپا موسوم به «آسم»^۲ است. تازه‌ترین گردهمایی در اکتبر سال ۲۰۱۸ در بروکسل برگزار شد و بیش از پنجاه کشور اروپایی و آسیایی و همچنین اتحادیه اروپا و آسه آن در آن شرکت داشتند. علاوه بر اجلاس‌های دوسالانه آسم، بنیاد آسیا_ اروپا^۳ که هدف آن تقویت روابط بین دو منطقه و بررسی فرصت‌های همکاری و توسعه میان آنها است می‌تواند نقش‌آفرینی اتحادیه اروپا را در منطقه

-
1. East Asia Summit
  2. ASEM
  3. Asia-Europe Foundation

ایندو _ پاسیفیک ارتقا بخشد.

به همان اندازه که تعامل دیپلماتیک بسیار مهم است، نگرانی‌های امنیتی در اقیانوس هند و آرام نیز مورد توجه اتحادیه اروپا قرار گرفته است. سیاست‌گذاران اروپایی از چالش‌های امنیتی که چین در حال ظهور هم در منطقه اروپا و هم در حوزه اقیانوس هند و اقیانوس آرام به وجود خواهد آورد، آگاه هستند. بسیاری از اروپایی‌ها بر این باورند که افزایش تنش بین چین و همسایگان و ایالات متحده؛ از جمله جاه‌طلبی‌های نظامی پکن و تنش‌آفرینی این کشور در دریای چین جنوبی، نظم بین‌المللی در منطقه ایندو_پاسیفیک را تضعیف می‌کند.

اسناد رسمی سیاست خارجی اتحادیه اروپا نشان‌دهنده اهمیت ویژه تحولات امنیتی ایندو _ پاسیفیک؛ از جمله امنیت خطوط دریایی، گسترش سلاح‌های هسته‌ای در شبه‌جزیره کره، چالش‌های فرامرزی مانند تروریسم، دزدی دریایی، ماهیگیری غیرقانونی و جرائم سازمان‌یافته برای اتحادیه اروپا است. به عنوان مثال استراتژی جهانی اتحادیه اروپا در سال ۲۰۱۶، اذعان می‌کند که «تنش‌های امنیتی در آسیا رو به افزایش است» و خاطر نشان می‌کند که «بین رونق اروپا و امنیت آسیا ارتباط مستقیمی وجود دارد» (Academia, 2016). در چهارچوب این نگرانی‌ها، اتحادیه اروپا سعی دارد با حفظ و ایجاد پایگاه‌های نظامی، مشارکت در عملیات و تمرین‌های امنیتی دریایی، ایجاد مشارکت‌های دفاعی با قدرت‌های منطقه، ایجاد ظرفیت و کمک‌های امنیتی و ارائه صادرات دفاعی، دفاع از آزادی دریانوردی و ... به امنیت اقیانوس هند و اقیانوس آرام کمک کند.

امنیت دریایی و آزادی دریانوردی در اقیانوس هند و اقیانوس آرام برای اروپا بسیار مهم است؛ چراکه این منطقه کانون جریان تجارت جهانی قلمداد می‌شود. در حالی که اتحادیه اروپا در اختلافات ارضی دریای جنوبی چین بی‌طرف است، رهبران اتحادیه اروپا نگرانی‌های خود را در مورد ادعاهای ارضی چین و اینکه این ادعاها به بروز درگیری در منطقه منجر شود، ابراز کرده‌اند. بروکسل از حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات دریایی مطابق با قوانین بین‌المللی و کنوانسیون سازمان ملل در مورد حقوق دریا حمایت می‌کند. به همین دلیل این اتحادیه از حکم دادگاه

داوری لاهه در مورد اختلافات موجود در دریای چین جنوبی حمایت کرده است (Norman, 2016).

علاوه بر این، چهار عضو اروپایی گروه هفت (فرانسه، آلمان، ایتالیا و انگلستان) در ژوئن سال ۲۰۱۷ از ورود این گروه برای حل مسالمت‌آمیز اختلافات در دریای چین جنوبی حمایت کردند. در آگوست ۲۰۱۹ نیز، به اصطلاح گروه E3 متشکل از برلین، لندن و پاریس به طور مشترک هشدار دادند که وضعیت در دریای چین جنوبی «می تواند به عدم امنیت و بی ثباتی منجر شود» (German Federal Foreign Office, 2019). این نوع هماهنگی‌ها به احتمال زیاد برای قرار گرفتن اروپا به عنوان یک بازیگر اصلی جهانی پس از وقوع برگزیت، اهمیت بیشتری خواهد یافت.

در حالی که خود اتحادیه اروپا در تمرینات آزادی دریانوردی در دریای چین جنوبی شرکت نمی کند، نیروهای دریایی این اتحادیه بیش از یک دهه است که از طریق عملیات آتالانتا در اقیانوس غربی هند گشت‌زنی کرده‌اند. شرکای دیگری مانند نیوزیلند و کره جنوبی نیز در این عملیات نقش داشته‌اند. این مأموریت به اتحادیه اروپا کمک کرده است تا روابط نظامی خود را با یکدیگر تقویت کند و با سایر بازیگران منطقه مانند هند، ژاپن و حتی چین ارتباط برقرار کند. به عنوان مثال، نیروی دریایی کشورهای عضو عملیات آتالانتا و نیروی دریایی هند کمک‌های بشردوستانه به سومالی تحویل داده‌اند. بروکسل و دهلی‌نو در حال بحث در مورد راه‌های دیگری برای تقویت همکاری‌های دریایی هستند، مانند بازدید اخیر نیروی دریایی اتحادیه اروپا از بندر بمبئی. در تابستان سال ۲۰۱۹ در پاسخ به تنش‌های ایالات متحده و ایران در اطراف تنگه هرمز، رهبران اتحادیه اروپا در مورد ارتقای بیشتر مسئولیت‌های امنیتی دریایی اتحادیه اروپا گفتگو کردند، اما هنوز هیچ مکانیسم جدیدی ایجاد نشده است (Sprenger, 2019).

اتحادیه اروپا همچنین در اشکال محدودی از کمک‌های امنیتی و ظرفیت‌سازی در اقیانوس هند و اقیانوس آرام درگیر است. در حالی که اتحادیه اروپا متعهد شده است نقش امنیتی خود را در آسیا «گسترده‌تر» کند و به امنیت

دریایی منطقه‌ای ابراز علاقه کند، نقش بروکسل احتمالاً محدود خواهد بود. به احتمال زیاد، اقدامات اروپا همچنان محدود به ظرفیت‌سازی کم در حد همکاری آموزشی، کمک‌های فنی و اقدامات اعتمادساز خواهد بود.

با این وضعیت، در ماه مه سال ۲۰۱۸، وزیران خارجه کشورهای عضو اتحادیه اروپا طرحی را برای افزایش هماهنگی بین نهادهای اتحادیه اروپا و کشورهای کلیدی در آسیا در مناطق با اولویت بالا تهیه کردند (Council of the European Union, 2018). اتحادیه اروپا پیش از این برنامه‌هایی را برای همکاری گسترده با پنج کشور مهم آسیا یعنی هند، اندونزی، ژاپن، کره جنوبی و ویتنام در زمینه‌های ضد تروریسم، امنیت سایبری، امنیت دریایی و مدیریت بحران به صورت پایلوت آغاز کرده بود. شرکای منطقه‌ای دیگر اروپا؛ از جمله استرالیا، نیوزیلند، کره جنوبی و ویتنام نیز قبلاً توافق‌نامه‌هایی را با اتحادیه اروپا امضا کرده‌اند تا در عملیات آینده مدیریت بحران اتحادیه اروپا مشارکت کنند. شرکای منطقه‌ای اتحادیه اروپا اعلام کرده‌اند که تمایل دارند همکاری‌های امنیتی با اتحادیه اروپا را تعمیق بخشند. به همین دلیل اتحادیه اروپا جلساتی را بین رئیس کمیته نظامی اتحادیه اروپا و هم‌تایان منطقه‌ای برگزار کرده و نمایندگان امنیتی را به هیئت‌هایی در اقیانوس هند و اقیانوس آرام معرفی کرده است.

بروکسل همچنین از تقویت روابط با نهادهای چندجانبه منطقه‌ای استقبال می‌کند. حمایت اتحادیه اروپا از آسه آن موضوعات حساسی مانند امنیت دریایی، امنیت سایبری و مقابله با افراط‌گرایی خشونت‌آمیز را در برمی‌گیرد. به‌عنوان مثال، بروکسل و آسه آن به‌طور منظم سطح بالایی از گفتگوها را درباره مشارکت در امنیت دریایی، اجرای حقوق دریاها، همکاری‌های زیست‌محیطی دریایی و توسعه منابع طبیعی دریا داشته‌اند (EEAS, 2017). اتحادیه اروپا همچنین به مرکز هماهنگی کمک‌های بشردوستانه آسه آن کمک می‌کند تا مدیریت حوادث را در میان اعضای این اتحادیه انجام دهد.

برخی از اعضای اتحادیه اروپا نیز با سازمان‌های چندجانبه همکاری می‌کنند. دانمارک، هلند، نروژ و انگلیس همگی در تلاش‌های مبارزه با دزدی دریایی

موسوم به «ریکپ»^۱ شرکت می‌کنند و فرانسه نیز اخیراً درخواست عضویت در این سازمان را داده است. اتحادیه اروپا و بسیاری از کشورهای عضو این اتحادیه مرتباً هنگام فاجعه در منطقه، مأموریت کمک‌های بشردوستانه و امدادی انجام می‌دهند؛ از جمله بعد از زلزله و سونامی اقیانوس هند، سونامی فوکوشیما در سال ۲۰۱۰ در ژاپن و فایرفاکس ۲۰۱۴ در فیلیپین.

۲-۲-۲. نفوذ اقتصادی _ تجاری

نفوذ اقتصادی _ تجاری در قلب سیاست خارجی اتحادیه اروپا به‌عنوان بزرگ‌ترین بلوک اقتصادی جهان قرار دارد. حجم تجارت اتحادیه اروپا با آسیا در سال ۲۰۱۸، حدود ۱,۵ تریلیون یورو بود (Becker, 2019). در همین حال اروپا منبع اصلی سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در آسیا است. با خروج ایالات متحده تحت رهبری ترامپ از آغوش سنتی تجارت آزاد با آسیا، اروپا خود را به‌عنوان یک مروج محکم برای تجارت آزاد معرفی کرده و به‌همین دلیل اعتبار و نفوذ منطقه‌ای زیادی به‌دست آورده است. از این منظر اروپا یک شریک جذاب برای کشورهای همفکر در آسیا قلمداد می‌شود.

از سال ۲۰۱۱، اتحادیه اروپا موافقت‌نامه‌های تجارت آزاد با ژاپن، کره جنوبی، سنگاپور و ویتنام امضا کرده است. این توافق‌نامه‌ها در کنار هم به اتحادیه اروپا اجازه می‌دهد تا نقش رهبری خود را در تجارت جهانی گسترش دهد و قوانین و معیارهای تجاری مورد نظر خود را صادر کند. به‌ویژه توافق‌نامه بلندپروازانه تجارت آزاد اتحادیه اروپا و ژاپن قابل توجه است؛ زیرا دو بازار، به‌طور مشترک تقریباً یک چهارم اقتصاد جهانی را به خود اختصاص داده و یکی از بزرگ‌ترین مناطق تجارت آزاد جهان خواهد بود (European Commission, 2017). گفتگوها و توافقات تجاری دیگری پیش‌رو است؛ اتحادیه اروپا در حال مذاکره با اندونزی، مالزی، تایلند، استرالیا و نیوزلند برای انعقاد توافق‌نامه تجارت آزاد است. در همین حال، مذاکرات تجاری اتحادیه اروپا و هند به‌رغم بی‌میلی دهلی‌نو در انجام چنین

توافقاتی، به پیش می‌رود.

چین یک متغیر اقتصادی _ تجاری مهم برای اتحادیه اروپا در ایندو _ پاسیفیک است. اتحادیه اروپا نوعی نگرش انتقادی به چین دارد. در حالی که بیشتر پایتخت‌های اروپایی در گذشته چین را از نظر اصولی تجاری خنثی می‌دیدند، بروکسل امروزه از رفتار پکن در سرقت مالکیت معنوی، مهندسی معکوس، انتقال اجباری فناوری، پرداخت یارانه به شرکت‌های دولتی و ممانعت از دسترسی متقابل به بازار چین نگران است.

این مسائل باعث تغییر مواضع اروپا در مورد رفتار اقتصادی چین شده است. چندین کشور اروپایی، از جمله فرانسه و آلمان، قوانین ملی خود را برای سرمایه‌گذاری‌های چین سخت‌تر کرده‌اند و از رویکرد هماهنگ‌تر اتحادیه اروپا در محدودسازی زمینه سرمایه‌گذاری‌های استراتژیک چین در اروپا حمایت کرده‌اند. در اوایل سال ۲۰۱۷، فرانسه، آلمان و ایتالیا به «ژان کلود یونکر»، رئیس وقت کمیسیون اروپا، نامه نوشتند و از او خواستند که راه‌های محافظت از منافع اروپا را در این حوزه بررسی کند (Hanke, 2017). بدین منظور پس از دو سال مذاکره، اتحادیه اروپا در آوریل ۲۰۱۹ موافقت کرد که یک مکانیزم غربالگری برای سرمایه‌گذاری‌های خارجی ایجاد کند. این تصمیم نشان‌دهنده تغییر واضح در سیاست تجارت آزاد اتحادیه اروپا بود و عزم روزافزون اروپا را برای حمایت از منافع این اتحادیه در مقابل چین برجسته می‌کند.

به علاوه، در مارس ۲۰۱۹، کمیسیون اروپا و سرویس اقدام خارجی اروپا به‌طور مشترک چین را به‌عنوان «رقیب اقتصادی» معرفی کردند (European Commission, 2019). این سند مشترک، ده اولویت برای تعادل در روابط اتحادیه اروپا با چین پیشنهاد کرده است. در تازه‌ترین اجلاس اتحادیه اروپا و چین در بروکسل در آوریل ۲۰۱۹، مقامات اتحادیه اروپا همتایان چینی خود را تحت فشار قرار دادند تا بیانیه مشترکی را امضا کنند که بسیاری از خواسته‌های اصلی اتحادیه اروپا را اجابت کنند.

علاوه بر تجارت، نقش چین در اتصال جهانی و سرمایه‌گذاری در

زیرساخت‌ها نیز برای اتحادیه اروپا قابل توجه است. اتحادیه اروپا در مورد اهداف پکن و نحوه اجرای برخی پروژه‌های کمربند_ جاده با احتیاط برخورد کرده است. نگرانی‌های رایج اروپایی‌ها در مورد ابتکار کمربند_ جاده، شامل عدم احترام چین به حقوق کارگری، نادیده گرفته شدن اصل حمایت از محیط زیست و حقوق بشر و به وجود آمدن بدهی برای کشورهای اروپایی خصوصاً کشورهای حوزه بالکان در نتیجهٔ اخذ وام از چین برای مشارکت در پروژه کمربند_ جاده است (European Commission, 2017). به علاوه، این نگرانی برای اروپا وجود دارد که تلاش‌های پکن برای ایجاد روابط با پایتخت‌های اروپایی به صورت جداگانه، وحدت اروپا را تضعیف کند. چین از طریق اجلاس سالانه با کشورهایی در اروپای مرکزی و شرقی، تحت عنوان «چهارچوب ۱+۱۶»^۱، سعی دارد بین اروپای جدید و قدیم شکاف بیندازد.

برای اروپا پروژه‌های اتصال آسیا و اروپا اهمیت دارد، اما شرط اروپا برای الحاق به این پروژه‌ها رعایت قواعد و هنجارهای نظام بین‌الملل در اجرای این پروژه‌ها است. علاوه بر این تنوع‌بخشی به پروژه‌های اتصال یکی دیگر از سیاست‌های اتحادیه اروپاست. شاید به همین دلیل باشد که اتحادیه اروپا در چهارچوب همکاری ارتباطاتی با ژاپن که در سپتامبر ۲۰۱۹ انجام شد، در پی اتصال اقیانوس هند و آرام به غرب بالکان و آفریقا برآمده است. در مجموع اتحادیه اروپا به دنبال اختصاص ۶۰ میلیارد یورو بودجه برای پروژه‌های اتصال در اوراسیا است (European Commission, 2018).

نتیجه‌گیری

امروزه حوزه اقیانوس هند و اقیانوس آرام به مهم‌ترین کانون رقابت‌های استراتژیک تبدیل شده است. سه تلاش فکری، سیاسی، امنیتی و اقتصادی برای استقرار نظم منطقه‌ای در این حوزه جریان دارد:

۱. تلاش‌های آمریکامحور:

این تلاش‌ها معطوف به مهار چین است. دولت‌های قبلی آمریکا ضمن اینکه

نگران عواقب رشد چین بودند، تلاش می‌کردند استراتژی «یک کشور مسئول» را نسبت به آن اتخاذ کنند و عملاً با چین وارد تعامل سازنده شوند، اما ترامپ با چین به‌عنوان یک رقیب معارض رفتار می‌کند؛ رقیبی که به‌دنبال تضعیف تقدم ایالات متحده، تضعیف روابط ایالات متحده با متحدان منطقه‌ای خود و تسلط بر اوراسیا است. هم استراتژی امنیت ملی ۲۰۱۷ و هم استراتژی دفاع ملی ۲۰۱۸ ایالات متحده، چالش استراتژیک بلندمدت ایالات متحده را در درجه اول چین قلمداد کرده است. استراتژی دولت ترامپ در قالب «استراتژی ایندو- پاسیفیک آزاد و باز» دقیقاً در چهارچوب چنین رهیافتی اتخاذ شده است. این استراتژی شامل سه بعد اقتصادی، سیاسی و امنیتی می‌شود و هدف آن رقابت جدی‌تری با چین در حوزه مهم اقیانوس هند و اقیانوس آرام از طریق ایجاد مشارکت‌های متقاطع بین کشورهایایی است که از ظهور چین تحت تأثیر قرار گرفته‌اند.

۲. تلاش‌های چین محور:

پکن با علم به غیرقابل اجتناب بودن رقابت استراتژیک با واشنگتن، درصدد است به‌ویژه از طریق ابتکار عمل‌های اقتصادی، پیوندهای عمیقی بین کشورهای منطقه و حتی فراتر از منطقه به‌وجود آورد. چین امیدوار است این پیوندها ضمن از بین بردن سوء برداشت‌ها نسبت به ظهور چین، نوعی درهم‌تنیدگی اقتصادی و وابستگی متقابل را به‌وجود آورد که نقش تعیین‌کنندگی چین در آن اجتناب‌ناپذیر باشد. ابتکار «کمربند _ جاده» بارزترین جلوه تلاش چین برای استقرار نظامی منطقه‌ای در حوزه اقیانوس آرام و اقیانوس هند است. ابتکار عمل کمربند _ جاده، حدود ۷۰ کشور را شامل می‌شود که ۷۰ درصد از جمعیت جهان، ۵۵ درصد از تولید ناخالص ملی جهان و ۷۵ درصد از ذخایر انرژی جهانی را در برمی‌گیرد.

۳. تلاش‌های اروپا محور:

همان‌گونه که پیش از این گفته شد، اروپا چه در سطح واحدهای ملی و چه در سطح اتحادیه‌های اقتصادی، امنیتی و سیاسی گسترده‌ای در حوزه ایندو _ پاسیفیک دارد. ضمن اینکه این حضور گسترده به معنی علاقه‌مندی اروپا به نقش‌آفرینی در نظم نوین منطقه‌ای در حوزه ایندو _ پاسیفیک است، اروپا سه

شانس برجسته را برای رهبری عقیدتی و اجرایی جهت شکل دادن به نهادی منطقه‌ای (در مرحله اول نهادسازی نازک) دارد:

نخست اینکه درحالی‌که هدف آمریکا و چین از حضور فعال در منطقه ایندو _ پاسیفیک رقابت استراتژیک با یکدیگر است، اتحادیه اروپا می‌خواهد خود را در منطقه به‌عنوان یک شریک بی‌طرف و با محوریت ارزش‌ها و هنجارها معرفی کند. وضعیت قدرت نرم اروپا برای برخی از کشورهای منطقه در آسیا که نسبت به انتخاب یکی از طرف‌های رقابت نوظهور ایالات‌متحده و چین احتیاط دارند، جذاب است. ژاپن، کره جنوبی و کشورهای آسیای جنوب شرقی (آسه‌ان) دارای چنین نگرشی هستند.

دوم اینکه ایالات‌متحده تا حد زیادی از رشد جاه‌طلبی‌های اروپا در حوزه اقیانوس هند و اقیانوس آرام استقبال می‌کند. از دید واشنگتن، حضور اروپایی‌ها در ایندو _ پاسیفیک به‌ویژه اگر در قالب شراکت استراتژیک با آمریکا باشد، می‌تواند در جلب حمایت بین‌المللی از آزادی دریانوردی و ایجاد و یا حفظ نظم منطقه‌ای مبتنی بر قانون کمک زیادی کند. از دید اروپایی‌ها اگر مبنای رفتار آمریکا در ایندو _ پاسیفیک حمایت از چندجانبه‌گرایی و نظم بین‌المللی مبتنی بر قانون باشد، اروپا هیچ مشکلی برای ورود به همکاری در این چهارچوب ندارد، اما اگر هدف آمریکا حل تعارض منافعش با چین باشد و نوعی دیپلماسی سوداگرانه را در پیش داشته باشد، اروپا حاضر نیست منافع خود را فدای جاه‌طلبی‌های ترامپ کند. با وجود این تفاوت دیدگاه‌ها، حوزه‌هایی امنیتی و اقتصادی وجود دارد که ایالات‌متحده می‌تواند با هم‌پیمانان اروپایی خود در اقیانوس هند و اقیانوس آرام همکاری نزدیک‌تری داشته باشد.

سوم اینکه برخلاف موضع ایالات‌متحده، موضع اتحادیه اروپا در مورد ابتکار کمربند _ جاده، این است که به جای تلاش برای منزوی کردن آن با چین وارد تعامل شود. بسیاری از اروپایی‌ها معتقدند ابتکار کمربند _ جاده تا زمانی که به قوانین بازار اتحادیه اروپا پایبند باشد، الزامات و استانداردهای بین‌المللی را رعایت کند و سیاست‌ها و پروژه‌های اتحادیه اروپا را تکمیل کند، می‌تواند بسیار مثبت

باشد. بنابراین، بروکسل به دنبال خدشه‌دار کردن ابتکار کمربند _ جاده نیست؛ بلکه به دنبال قاعده‌مند کردن آن است.

با توجه به این سه شانس که دیدگاه آمریکا، چین و سایر کشورها و نهادهای منطقه‌ای را به اروپا نزدیک کرده است، اتحادیه اروپا می‌تواند با تقویت تفکر استراتژیک خود در مورد ایندو _ پاسیفیک و حضور مؤثر و فعال‌تر خود در این منطقه نقش رهبری عقیدتی و اجرایی را به‌عهده گیرد و درعین حال به‌عنوان یک نیروی سوم در ابتکار عمل‌های منطقه‌گرایی (رابط ابتکار عمل‌های نهادگرایی چین و آمریکا و در نتیجه قرار گرفتن در موقعیت میان‌نهادگرایی) ایفای نقش کند. این مهم درعین حال به نظریه اروپایی توازن نقش (آمریکا، چین، اتحادیه اروپا) جامه عمل می‌پوشاند؛ یعنی ایندو _ پاسیفیک فقط عرصه نقش‌آفرینی آمریکا و چین نیست؛ بلکه اتحادیه اروپا نیز در این منطقه صاحب نقش خواهد بود.

منابع

- A European Security Profile in Asia (26 February 2018). *The EU and Its Member States*. Asia-Pacific Research and Advice Network (APRAN), Study No. 5.
- Academia (2019). *Shared Vision, Common Action: A Stronger Europe—A Global Strategy for the European Union's Foreign and Security Policy*. https://www.academia.edu/32351556/Shared_Vision_Common_Action_A_Stronger_Europe_A_Global_Strategy_for_the_European_Unions_Foreign_And_Security_Policy
- Adamczyk , Ed. (9 December 2019). French Patrol Boats to Guard Economic Zones, Build "European Maritime Capacity". *United Press International*. <https://www.upi.com/Defense-News/2019/12/09/French-patrol-boats-to-guard-economic-zones-build-European-maritime-capacity/2781575915077/>.
- Ali, I. and Stewart, Ph. (24 April 2019). Exclusive: In Rare Move, French Warship Passes Through Taiwan Strait. *Reuters*. <https://www.reuters.com/article/us-taiwan-france-warship-exclusive/exclusive-in-rare-move-french-warship-passes-through-taiwan-strait-idUSKCN1S027E>.
- Asquith, Dominic (27 February 2019). India/UK: Toward a Stronger Maritime Partnership in the Indian Ocean Region: Welcome by Dominic Asquith, British High Commissioner to India. *British High Commission to India*. https://carnegieendowment.org/files/CARNIGIE_RUSI%20HC%20speech%2027%20Feb%20Maritime%20event.pdf.
- Banim, G. (7 June 2017). Nepal: Development, Diplomacy, Discretion and Dialogue. in *Prevention Better Than Cure: The EU's Quiet Diplomacy in Asia*. (eds. Guy Banim and Eva Pejsova). *European Union Institute for Security Studies*, 28-33. <https://www.iss.europa.eu/sites/default/files/>

EUISSFiles/Report%2033_0.pdf.

- Beeson, M. (2018). Institutionalizing the Indo-Pacific: the challenges of regional cooperation. *East Asia*, 35, 2.
- Bel, Olivier-Rémy (2 October 2019). Can Macron's European Intervention Initiative Make The Europeans Battle-Ready? *War on the Rocks*. <https://warontherocks.com/2019/10/can-macrons-european-intervention-initiative-make-the-europeans-battle-ready/>.
- Becker, W. (2019). Exploring ASEM Sustainable Connectivity—What Brings Asia and Europe Together?. *European Commission Joint Research Center*, https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC112998/asem-report_online.pdf. p. 86.
- Council of the European Union (28 May 2018). *Enhanced EU Security Cooperation in and With Asia*. <https://www.consilium.europa.eu/media/35456/st09265-re01-en18.pdf>.
- EEAS (13 November 2018). *1st EU-Australia Joint Committee Charts the Way Forward for Enhanced Cooperation*. https://eeas.europa.eu/topics/eu-global-strategy/53695/1st-eu-australia-joint-committee-charts-way-forward-enhanced-cooperation_en.
- EEAS (6 October 2017). *The 4th EU-ASEAN High Level Dialogue on Maritime Security Cooperation*. https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/33407/4th-eu-asean-high-level-dialogue-maritime-security-cooperation_lv.
- EEAS (July 2019). *Enhancing Security Cooperation in and With Asia*. https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/factsheet_eu_asia_security_july_2019.pdf.
- EEAS (June 2016). *Shared Vision, Common Action: A Stronger Europe—A Global Strategy for the European Union's Foreign and Security Policy*. http://eeas.europa.eu/archives/docs/top_stories/pdf/eugs_review_web.pdf.
- European Commission (12 March 2019). *EU-China—A Strategic Outlook*. <https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/communication-eu-china-a-strategic-outlook.pdf>.
- European Commission (16 May 2017). *European Commission Vice-President Jyrki Katainen Speech at Belt and Road Forum Leaders' Round Table*. <https://eeas.europa.eu/delegations/china/26154/european-commission-vice-president-jyrki-katainen-speech-belt-and-road-forum-leaders->

round_en.

- European Council (6 October 2017). EU-India Summit. *New Delhi*. <https://www.consilium.europa.eu/en/meetings/international-summit/2017/10/06/>.
- European Commission (2019). *Countries and Regions: Japan*. <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/japan/>.
- European Commission (19 September 2018). *Explaining the European Union's Approach to Connecting Europe and Asia*. https://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-18-5804_en.htm.
- France 24 (26 April 2016). *France Wins \$40 Billion Australian Submarine Contract Over Japan, Germany*. France 24. <https://www.france24.com/en/20160426-france-win-40-billion-submarine-contract>.
- France diplomatique (August 2019). *French Ministry for Europe and Foreign Affairs, "The Indo-Pacific Region: A Priority for France"*. <https://www.diplomatique.gouv.fr/en/country-files/asia-and-oceania/the-indo-pacific-region-a-priority-for-france/#>.
- French Ministry of the Armed Forces (May 2019). *France's Defence Strategy in the Indo-Pacific*. <https://www.defense.gouv.fr/content/download/559602/9683963/file/France's%20Defence%20Strategy%20in%20the%20Indo-Pacific%20-%20Summary%20-%202019.pdf>.
- German Federal Foreign Office (29 August 2019). *Joint Statement by France, Germany and the United Kingdom on the Situation in the South China Sea*. <https://www.auswaertiges-amt.de/en/newsroom/news/-/2242280>.
- Haya, S. (15 December 2017). Japan and UK Expand Joint Military Exercises. *Nikkei Asian Review*. <https://asia.nikkei.com/Politics/Japan-and-UK-to-expand-joint-military-exercises>.
- Hanke, J. (19 August 2017). EU's Big 3 Seeks Greater Role for Brussels to Stop Chinese Takeovers. *Politico*. <https://www.politico.eu/article/eus-big-3-seek-greater-role-for-brussels-to-stop-chinese-takeovers/>.
- He, K. & Feng, H. (January 2020). The institutionalization of the Indo-Pacific: problems and prospects. *International Affairs*. Volume 96, Issue 1, 149–168. <https://doi.org/10.1093/ia/iiz194>.
- Indiatimes (9 October 2019). *India Gets Its 1st of 36 Rafale Fighter Jets From France*. Economic Times. <https://economictimes.indiatimes.com/news/defence/rajnath-singh-receives-1st-of-the-36-rafale-fighter-jets/articleshow/71490873.cms?from=mdr>.

- Keohane, R. (1984). *After hegemony: cooperation and discord in the world political economy*. Princeton: Princeton University Press.
- Le Drian, J.Y. (5 June 2016). Speech at the Shangri La Dialogue. *French Ministry for the Armed Forces*. [https://www.defense.gouv.fr/content/download/476643/7635877/file/20160605_MINDEF_Discours %20de %20JY%20Le%20Drian%20à%20l'occasion%20du%20Shangri-La%20Dialogue%20-%20version%20anglaise.pdf](https://www.defense.gouv.fr/content/download/476643/7635877/file/20160605_MINDEF_Discours%20de%20JY%20Le%20Drian%20à%20l'occasion%20du%20Shangri-La%20Dialogue%20-%20version%20anglaise.pdf).
- Lutkin, T. & Shiraiishi, T. (25 January 2018). France and Japan to Scale Up Military Exercises to Deter China. *Nikkei Asian Review*. <https://asia.nikkei.com/Politics/International-relations/France-and-Japan-to-scale-up-military-exercises-to-deter-China>.
- Maas, H. (25 July 2018). *Speech by Minister for Foreign Affairs, Heiko Maas at the National Graduate Institute for Policy Studies in Tokyo, Japan*. German Federal Foreign Office. <https://www.auswaertiges-amt.de/en/newsroom/news/maas-japan/2121846>.
- Mea (22 August 2019). *Indian Ministry of External Affairs, Indo-French Roadmap on Cybersecurity and Digital Technology*. [https://mea.gov.in/bilateral-documents.htm?dtl/31757/IndoFrench+Roadmap+on+Cybersecurity+ and+Digital+Technology+August+22+2019](https://mea.gov.in/bilateral-documents.htm?dtl/31757/IndoFrench+Roadmap+on+Cybersecurity+and+Digital+Technology+August+22+2019).
- Mofa (17 July 2018). Japanese Ministry of Foreign Affairs, “Strategic Partnership Agreement Between the European Union and Its Member States, of the One Part, and Japan, of the Other Part” . <https://www.mofa.go.jp/files/000381942.pdf>.
- Mohan, C. R. (29 October 2017). *What the return of the quadrilateral says about India and emerging Asian geopolitics*. Indian Express. <http://indianexpress.com/article/explained/in-fact-what-the-return-of-quadrilateral-says-about-india-and-emerging-asian-geopolitics-4912740/> (Accessed on 10 November 2017).
- Mogherini, F. (1 June 2019). “*Speech at Shangri-La Dialogue: Korean Security—The Next Steps*”. EEAS. https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/63535/speech-high-representativevice-president-federica-mogherini-shangri-la-dialogue-korean_en.
- Naval Today (28 February 2018). “*France, US Conclude Bois Belleau 100 Amphibious Cooperation*”. Naval Today. <https://navaltoday.com/2018/02/28/france-us-conclude-bois-belleau-100-amphibious-cooperation/>.

- Naval Today (20 February 2019). "Royal Navy Frigate Joins US Navy Oiler for South China Sea Drills". Naval Today. <https://navaltoday.com/2019/02/20/royal-navy-frigate-joins-us-navy-oiler-for-south-china-sea-drills/>.
- Office of the UK Prime Minister (2015). "National Security Strategy and Strategic Defence and Security Review 2015", 57.
- Oran Y. (1991). Political leadership and regime formation: on the development of institutions in international society. *International Organization*, 45(3), 281–308.
- Parello-Plesner, J. (8 June 2018). The French Navy Stands Up to China. *Hudson Institute*. <https://www.hudson.org/research/14384-the-french-navy-stands-up-to-china>.
- Parly, F. (1 June 2019). 18th Asia Security Summit at the IISS Shangri-La Dialogue. *International Institute for Strategic Studies (IISS)*. <https://www.iiss.org/-/media/files/shangri-la-dialogue/2019/speeches/plenary-3---florence-parly-minister-of-the-armed-forces-france.ashx>.
- Peri, D. (19 November 2019). Discussing Joint Patrols With India in Indian Ocean: French Navy Chief. *Hindu*. <https://www.thehindu.com/news/national/discussing-joint-patrols-with-india-in-indian-ocean-french-navy-chief/article30013561.ece>.
- Rinke, A. & Shah A. (1 November 2019). *Germany, India Sign Wide-Ranging Agreements to Deepen Bilateral Ties*. Reuters. <https://www.reuters.com/article/us-india-germany/germany-india-sign-wide-ranging-agreements-to-deepen-bilateral-ties-idUSKBN1XB3K4>.
- Scott, D. (March 2019). Global Britain: *Reaching for the Indo-Pacific, in Infrastructure, Ideas, and Strategy in the Indo-Pacific*, ed. John Hemmings. 50. <https://henryjacksonsociety.org/wp-content/uploads/2019/04/HJS-Infrastructure-Ideas-and-Strategy-in-Indo-Pacific-web.pdf>.
- Singh, B. (2016/05/22). *New Geopolitical Great Game of Indo-Pacific: Challenges and Options for India*. moderndiplomacy.eu. <https://moderndiplomacy.eu/2016/05/22/new-geopolitical-great-game-of-indo-pacific-challenges-and-options-for-india>
- Sprenger, S. (29 August 2019). *EU Defense Chiefs Eye Ad-hoc, Naval Security*

Forces—But Not for the Hormuz Strait. Defense News.
<https://www.defensenews.com/global/europe/2019/08/29/eu-defense-chiefs-eye-ad-hoc-maritime-security-forces-but-not-for-the-hormuz-strait/>.

Yoshida, R. (4 February 2019). *Abe and Merkel Seek to Take Japan-Germany Ties to 'Higher Level' Amid Trade Turmoil and Brexit* Japan Times.
<https://www.japantimes.co.jp/news/2019/02/04/national/politics-diplomacy/abe-merkel-seek-take-japan-german-ties-higher-level-amid-trade-turmoil-brexit/#.XadplfZFyUl>.

